

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. IV. Denique vt suis etiam dotibus contentus quisque sit, eas cum alienis
ne comparet; nec si maiores tuis in alio compereris, illi inuideas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

non ingenium acutiùs, sed constantiorem voluntatem. Itaque tuo contentus viue, & tum demum viues, & viues placide.

§. IV.

Denique vt dotibus tuis contentus sis, eas cum alienis ne compara; nec si maiores tuis in alio compereris, illi inuide.

34. **V**erùm, quod maximum in hac parte mortalibus negotium faceffit, nec suo viuere contentos finit, est quod alienam felicitatem inuidiâ liuoreque infectis aspiciamus oculis. Vnde tunc nostra nobis incipiunt displicere, dum quod magis placet, in alio comperimus. Placet plebeio homini modica quâ viuit res, donec opes in vicinâ domo conspicit: suum cuique ingenium scientiaque sufficit, dum alienum non attendit; vt autem attendit, turbatur animus, fluctuat mens, tempestas oritur illico maxima.

Nostras iactas alienis semper cõparamus.

35. At, quàm id præter rationem est, si mentem aduertas? nonne iam id planè confecimus, fassique sumus, *Vnumquemque proprium donum habere à Deo, vnum quidem sic alium verò sic?* An non tibi ad dimensum liberaliter elargitus est Deus, quidquid ratione bonâ dandum censuit? An non is, qui etiam *ventis fecit pondus*, deditque quæcumque naturæ competebant, benè vt illi foret, tibi non benè pro tua conditione exactèque ad mensus est? quid ergo obmurmuras? Obmurmuras verò, alienis rebus curiosè nimis quod intendas oculos, & quod pessimum est, tuis compares.

Sed male.

36. Hoc itaque, si magnâ cum tranquillitate viuere desideras, primum tibi præceptum scias, vt numquam te aliosque inter comparationem instituas: nec si quas habes animi dotes, si quas opes, si quam agendi industriam, si quos supernaturales fauores, si quam virtutem aut leporem, si quam agendi elegantiam, vmquam illa conferas alienis. Verùm vt tibi tecum benè sit, munificoque pro ijs largitori Deo sis gratus, neminè in rerum naturâ esse cogita, præter Deum beneficum, & te beneficij debitorem. Si nulli præterquam tibi valetudo bona, aut illud quatecumque ingenium, dotesque quantumuis tenues concessæ fuissent,

Hinc si vt pro nostris Deo sumus ingrati.

sent, quanta te teneret rerum à te possessorum delectatio! ut gratus esses, alijs omnibus præpositus & prælatus! Iam verò ingratum te facit comparatio, displicetque beneficium, quod non tibi soli Deus videatur fuisse beneficium: quasi verò tibi detractum sit, quod alijs pro diuinâ munificentia liberaliter est concessum.

*Sed si tua
comparare
vis cum a-
lienâ, com-
para om-
nia cum
similibus.*

At verò, si nihilominus præfractè comparationem vis instituere, institue per me licet. Sed omnia æquâ lance ponderentur. Ac primò quidem non ea solum quæ tibi defunt cum alienâ abundantia trutines, sed & quod illum deficit, cum eo quod tibi abundantiori manu collatum est, etiam confer: & tum, si potes, querelas depone; dic sanè defraudatum te. In hoc enim nos fallimus, iniquique trutinatores alienæ felicitatis deprehendimur, quòd mala nostra cum alieno bono conferentes, ex aduerso etiam, nostram felicitatem alienis malis comparatam, non expendimus. Vtrumque igitur appende; & ne Deo sis iniurius, tibi que permolestus, etiam atque etiam expende.

37.

*Et nõ par-
tem cum
parte: hoc
est tua ma-
la cum a-
lienâ bonis.*

Deinde, ut hoc sedulò exequaris, non partem conditionis tuæ cum parte, sed totum tuum statum, cum eo quem alter habet vniuersim compares velim, benè ut fiat comparatio. Id namque solum, quod tibi in vicini tui statu & conditione vehementer arridet, arripis; illudque cum eo, quod in tuâ viuendi ratione est molestissimum, ineptè confers. Interim difficultates eas quæ alterius statum prægrauant, non consideras; minimèque tuis, quæ tua tibi fert conditio, commodis æquiparas aut componis? Quid igitur mirum si turbetur trutina vbi res tota male expenditur, nec lances æquâ ratione prægrauantur? Trutinas tu defectum tuum, quodque tibi deest expendis alienæ oppositum abundantia & felicitati: non mirum certè hæc apud te quod præponderet. Sed vicissim id, quo tu superas, eidem impone lanci quâ defectum tuum examinas; alienæ verò felicitati, etiam ea quæ secum fert incommoda, iustus trutinator opponet; & vide sis, an libræ examine hinc & hinc eunte & redeunte, tandem ad justum æquilibrium accuratumque momentum deueniendum non sit.

39.

*Nõ omnia
bona aut
mala or-
nibus dedit
Deus.*

Sic res aguntur, Mortales. Nemini vni Deus dedit omnia: liberalis ut fuerit, omnia tamen distribuit cum alicuius rei defectu. Et verò ita distributa esse omnia oportuit, ut ante demonstrauimus:

38.

Tra&3.

strauimus : varietas rerum & munerum , humano generi tam necessaria, id exigebat. Attende igitur, donorum à Deo cuique impensorum, in singulis varietatem & differentiam. Illi cui inuides, aut quem tibi prælatum quereris, ingenium magnum dedit Deus, valetudinem verò corporis admodum exiguam; diuitias ingentes, sed caput infirmum; sapientiam non vulgarem, sed vxorem insanissimam; copiosam domum, sed filios impudentes, familiæque futuros opprobrium; dignitatem conspicuam, sed summos qui dignitatibus annexi sunt labores; hæreditatem amplissimam, sed litibus vndique impeditam; donum orationis, sed scrupulorum vexas ingentes, tricasque intolerabiles; plurimum gratiæ, sed & perturbationum haud adeo multò minus. Hæc alijs sic sunt distributa. Tibi verò minùs quidem ingenij datum est, sed quietis longè plus; minor quidem de diuinis mysterijs cognitio & scientia, sed maior erga diuinas res teneritudo & pietas sincerior; minor est familia, sed filij ad virtutem facti; exigua domus, sed vxor placida moribusque tuis accommoda; dignitas non ampla, sed nulla fastidia; conditio humilis, sed valetudo constans; clientum raritas, sed somni tranquilli; mensa non opipara, sed quam fames condat bene constituti stomachi; denique pauper es, sed latus, sed tranquillus, sed curis vacuus. Hæc inquam omnia simul cum alienâ conditione confer, simul expende, & si potes deinceps adhuc conquerere. Quod si tamen pergis molestior esse & tibi & mihi.

40. Dic ergo, an vniuersim conditionem integram quam habes deferere vis, eamque cum alienâ, prout est, integrâ commutare? an tuo derelicto statu, in alterum quantus quantus est, vis demigrare; sic vt bona malaque omnia quæ secum is fert, nullo reiecto suscipias? Quid deliberas? Quid caput obuertis? Quin annuis? Nolles fat scio: neque etiam id velle potes ex conducto: illud enim statuimus, quemque suo statu contentū esse oportere; & suum cuique esse optimum. Quod si igitur statum integrum commutare neque vis, neque verò etiam potes, cur quædam ex alieno vis decerpere, & quidem illa, alienam conditionem quæ componunt, tuæque non conueniunt? Ita sane est. Aliena suspicor nos contemplari, vt ingrati simus, & ne de acceptis videamur Deo gratias debere tantopere, tanta cum aspiciamus no-

O o

bis

*Nolles totū
tuum statū
cum alieno
commuta-
re, aut ma-
le velle.
Cur ergo
partem cū
parie ma-
tare vis?*

bis adhuc deesse. Nam vt præclarè D. Saluianus, alienis mente oculisque inhæremus, *Non quia si eligendi facultas esset, semper illa mallems; sed quia vsitatum est hoc humane menti, cum intueatur illa semper quæ desunt.* Defunt autem ad plenam felicitatem omnibus, quàm plurima.

D. Salu.
1. 7. de
Prou.

Nec D.
Paulo quos
habuit à
Deo fauo-
res inuides,
cur inuides
vicino?

Verùm, vt rem hanc penitiùs vrgeam; dic fodes, an dotes tuas statumque cum Diui Pauli conditione commutare vis? an Euangelium toto orbe disseminare, an ab hostibus vrgeri, an detrudi in carceres, an tertio publicis flagellis excipi, an naufragus toto iactari ponto, an denique capitis condemnari? vellem, inquis, si statùs id mei ferret conditio. Verùm neque pro concione dicere meæ sunt partes; neque adeò litteris sufficienter imbutus sum, hæc vt audeam: neque ingenium suppetit, studia tanta vt aggrediar. Bene est, sic tecum iudico. Verùm, cur Paulo id quod in suâ conditione felicitatis habuit inuides tu? cur non pateris eum in tertium cælum rapi, isthinc ad labores tam ingentes, animos etiam delaturum. pares? cur non pateris eum qui tanta subiturus est mala, deliciis nonnumquam frui? Patior, inquis; Paulo certè non malè volo, ei non inuideo, neque adeò de illo conqueror. etenim id scio, alia ipsi adiumenta danda, alias dotes, alios longè fauores impendendos esse, vt conditionis suæ partes omnes expleat, quibus ego, vt mihi viuam, non indigeo.

41.

Et si vicini
inuides,
certè præter
rationem
id facis.

Rectè tulisti sententiam. at verò, hîc te iam teneo. Cur igitur vicini tui commodis inuides & obgannis, cùm ille non minùs *Proprium donum suum à Deo habeat*, quàm Paulus suum? Cùm tecum tacitus loqueris, illud semper occurrit, diuitem esse illum, magno ingenio, litteris excellentem, res ei bene succedere, felicem esse præte. Verùm id etiam cogita, ideo datam esse ei hanc fortunam, has delicias, hæc commoda, vt labores, qui statui eius intercurrent leniantur & ferendo sint: ideo ingestas opes, potentiam, dignitates, ingenium, eloquentiamque concessam, vt partes suas agat, & verò agat bene. An ergo si in scenam pro decoro inducendæ sunt personæ, rusticas vestes Regem vis induere, senatorias militem, militares vero Senatorem? Aut tu rusticum agere cùm debeas, tuâque parte contentus sis, nihilominus Regia ornamenta, Regem acturo vis detrahere? amens sane sis, hoc si vis, aut illi si succenseas. Quemque suas partes agere,

42.

agere, & parti agendæ conuenientes dotes habere, vt sapias, permitte. Neque quomodo suum munus expleat curiosus quære; tibi id non sit curæ, tuâ quod non interest. Si benè res suas agat, ideo fortunare illi vitam scias Deum, vt bene agere perseueret: sin verò perperam agit & peruersè; vt per beneficia rebellem sibi demolliat; aut certè vt quædam, quæ rectè malus cum sit egit, hic ei compenset opera, supplicia æternitati referuaturus.

43. Quidquid sit, illud est certissimum, dotibus illis sublimioribus, maiorique ingenio non indigere te, vt rem tuam agas, neque vt plebeiam vitam ducas, neque vt pensa trahas, neque vt colum obuoluas, neque vt textrix incumbas, si istæ tuæ sunt partes; neque adeo, vt orationi vaces, & Deo placeas. Non multâ memoriâ opus est, vt memineris à Deo esse te quod es; illudque tibi longè optimum esse quod es. Hoc tibi planè persuasum habeas, non minùs Deo gratam esse simplicitatem tuam animique hebetudinem, quam præcipuorum in orbe capitum acutissima ingenia; neque minùs Numini arridere humilitatem abiectionemque tuam, quàm doctiorum elatas voces; neque adeo minùs exaudiendum te, vulgari minimeque sublimi plebeiorum orandi methodo cum insistis, quàm si altissimarum rerum plenis Deo supplicas argumentis. *Sufficis tu Deo*, inquit D. Cyprianus, itaque *sufficiat tibi Deus*. Sufficiat, inquam, quod tibi dedit Deus: dedit enim quod sufficeret. Simplicitas hæc, altissima Theologia est simplicis vt sese appellat Thomæ à Kempis. Is piè ad Auctorem suum conuertens animum, *Omnia ex te*, inquit, *& ideo in omnibus laudandus*. Quò pacto id consequitur? nimirum quia is est Deus, errare qui non possit: iam vero *Tu scis quid unicuique donari expediat; & cur ille minus, ille habeat amplius, non est nostrum sed tuum hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita*.

Neque alienis dotibus, in statu tuo indiges.

D. Cypri.
de Alcen.
Dom.

Thom. à
Kemp. l. 3.
de Imit.
c. 12.

44. Hæc summa demum sapientia est; præter quam, alias mihi tibi que deesse, libens patiar. Scio, si præstantiores animi dotes mihi contulisset Deus, iis abuturum fuisse me, aut saltem pro dignitate, Dei que honore eas non impensurum. Si magis ab ingenij scientiarumque excellentiâ orbi fuisset conspicuus, animos plus quàm par est, & superbe nimium extulisset; damnationi parandæ fuissent instrumenta dotes illæ, aut saltem maioris sanctitatis

Igitur tuo gaude.

ctitatis procurandæ impedimenta. si in rebus agendis maior mi-
 hi fuisset industria, maioribus etiam implicandus eram labori-
 bus & tædiis, nam *in multâ sapientiâ, multa est indignatio*; *Eccl. 1.*
qui addit scientiam addit & laborem, vt rectè admonet experi-
 tiâ doctus Salomon. Itaque sic sint omnia, pro vt sunt. Si alio
 plus acceperim, plura habeo quæ rependam Deo; si minus, mi-
 nus habeo quod respondeam, aut de quo rationem dem. *Omnia*
ex te magne Deus, omnia ex te Sapientia infinita, & ideo in om-
nibus laudandus. Tam laudandus ob id quod habeo, quam quod
 non habeo, aut alius habet præ me. Meo ego contentus viam;
 & quod mearum est partium sedulo exequar. Fructus quos mea
 tellus fert, meum ingenium, mea hebetudo, mea simplicitas, ac-
 curabo vt ad maturitatem excrecant. Lætus interim tibi & ex
 animo gratulor immense Deus, alias esse sublimiores mentes,
 quæ tibi obsequia præstantiora deferant; alios esse in cælis Ge-
 nios, qui profundius te cognoscant, intimius ament, & verò et-
 iam laudes, tanto Numini conuenientes, pro dignitate decan-
 tent. Hoc tibi, donec Angelicis iungar choris, pro tenuitate *Psalm. 30.*
 meâ simplicitateque supplex decantabo; *Deus meus es tu, in mâ-*
nibus tuis sortes mee. Interim Tuus viuo, & Tibi viuo.

Ideo & de
 alienis do-
 ribus Deo
 gratulare.

TRACTA-